

A Panorama mostani számában négy értékelésnek alávetett európai projektet vizsgálunk meg, melyek a helyes gyakorlat kiváló példáival szolgálnak a regionális politika keretében biztosított finanszírozás négy kiemelt területén: infrastruktúra, vállalkozástámogatás, környezet és nemek közötti egyenlőség.

METRÓHÁLÓZAT

„Athén” és a „közlekedés” hosszú ideig olyan kombinációt jelentett, melynek hallatán még a város legnagyobb szerelmese is elsápadt – Athén azonban készen áll arra, hogy végre lerázza magáról az így kialakult imázst.

1965 és 1983 között majdnem felére (973 millióról 510 millióra) csökkent a tömegközlekedést használók száma, és ugyanebben az időszakban nagyon megszorodtak az autótulajdonosok. Az eredmény: forgalmi dugók, levegőszennyezés és közegészségügyi problémák. A megoldás: egy új metróhálózat.

Gyorsabb és tisztább közlekedési rendszer

A földrengésektől az archeológiai emlékek megőrzéséig számos műszaki komplikációval járó nagyszabású projekt keretében 1992-ben vette kezdetét a város metróhálózatának kiépítése. Ezt megelőzően az emberek szinte csak a buszra hagyatkozhattak, így ugyanúgy ki voltak téve a zsúfolt forgalomnak, mint az autóval közlekedők. Az első szakaszt 2004-től több meghosszabbítás követte, melynek során összesen 30 km hosszú metróvonal került kiépítésre, ami 2007-ben csaknem 200 millió ember számára tette könnyebbé a mindennapi közlekedést, eközben persze jelentősen csökkentve a felszínen haladó zsúfolt utak terhelését is. Napi 650 000 utasával az athéni metró – különösen a metróhálózat által kiszolgált közlekedési folyosó mentén – kétségtelenül nagyban hozzájárult a városközpont közlekedési problémáinak enyhítéséhez.

AZ 1994 ÉS 1999 KÖZÖTTI ELSŐ SZAKASZ 2,1 MILLIÁRD EURÓS TÁMOGATÁST KAPOTT:

- ennek 50%-a az ERFA-tól és a Kohéziós Alaptól
- 39%-a az Európai Beruházási Bank által biztosított hitelekblől
- 11%-a a görög államtól származott

A 2000 ÉS 2006 KÖZÖTTI MEGHOSSZABBÍTÁS 2,2 MILLIÁRD EURÓS TÁMOGATÁSBAN RÉSZESÜLT:

- ennek 43%-a az ERFA-tól és a Kohéziós Alaptól
- 38%-a az Európai Beruházási Bank által biztosított hitelekblől
- 19%-a a görög államtól származott

A becslések szerint a projekt első szakasza 70 000-rel csökkentette a városközpontba behajtó autók számát, ami napi 335 000 járműkilométernek felel meg. Az Attiko Metro SA frissebb becslései azt mutatják, hogy a meghosszabbított metróvonalak megnyitását követően összesen 120 000-rel csökkent a naponta magángépkocsival megtett utak száma. Az autók számának csökkenése persze egyben azt is jelenti, hogy könnyebb leparkolni, és hogy folyamatosan csökken a levegőszennyezés.

A városi közlekedés sokkal hatékonyabbá vált – a metróhálózat nemrégiben előfordult műszaki hibája a metróval megegyező útvonalon haladó fontosabb utakon 20–25%-kal megnövelte a menetidőt.

Újonnan épülő infrastruktúra és partnerkapcsolatok

A program értékelése a helyes gyakorlat számos példáját tárta fel. Ilyen volt például a partnerek – köztük a különböző irányító hatóságok – közötti együttműködés, ami különösen azért keltett mély benyomást, mert az Olimpia miatt igen rövid határidővel, és így jóval nagyobb nyomás alatt kellett befejezniük a munkát.

A projekt megvalósítása során archeológiai feltárásokra is szükség volt, ami a régészeti leletek megóvása, szállítása és bemutatása mellett szoros együttműködést igényelt az olyan különböző szervek között, mint az Attiko Metro SA, az Olimpiai Metró Konzorcium és a Kulturális Minisztérium. A minisztérium felügyelt minden archeológiai munkát, az Attiko Metro pedig az alvállalkozókkal és az érintett hatóságokkal és szolgáltatókkal együttműködve finanszírozta és koordinálta a feltárásokat.

Mivel a projekt több közigazgatási területen haladt át, különböző helyi hatóságokat és tömegközlekedési vállalatokat érintett. A projekt vezetői, akiknek egyszerre kellett gondoskodni arról, hogy a közelgő Olimpia miatti sürgetéssel dacolva megóvják a kényes régészeti leleteket, és megfelelően koordinálják a különböző szervezetek rendkívül komplex hálózatát, joggal lehetnek elégedettek munkájukkal.

Foglalkoztatás és turizmus szempontjából egyaránt előnyös

A rövidebb utazási idő és a metróállomásokon ötletesen bemutatásra kerülő régészeti leletek külön vonzerőt jelentenek a turisták számára – a metró így Athén örökségének kirakatává válik. Bár a turizmus számára is kétségtelenül előnyt jelent, a metró mégis elsősorban az athéniaknak készült. A metró ma már a központtól távol eső területeket is kiszolgálja, melyek ennek eredményeként szinte újjáélednek, hiszen könnyebben megoldható az ingázás. Mindez rengeteg lakos számára jelentősen lecsökkenti a napi ingázás miatti idővesztést.

A TÉMÁRÓL BŐVEBBEN:

<http://www.ametro.gr/page/>

A közlekedés zsúfoltságának enyhítése Athénban

CZECHINVEST – AZ OKOS BERUHÁZÁS

KIINDULÓPONTJA

A bel- és külföldi vállalatok számára 1992 óta ingyenes szolgáltatásokat nyújtó CzechInvest ügynökség tevékenységének két fő területe a beruházás- és az üzletfejlesztés. E minőségében fontos szerepet játszott 1200 – körülbelül 650 milliárd cseh korona (26 milliárd euró) értéket képviselő – beruházás megvalósulásában.

A CzechInvest 2004-ben kezdte meg az európai támogatások csehországi székhelyű vállalatok részére történő közvetítését. Az ipari és vállalkozási operatív programon keresztül mintegy 350 millió eurót juttatott el ezekhez a cégekhez.

Unió regionális finanszírozás: 2007-ben 4,9 milliárd euró

Továbbá: 2008-ban 5,09 milliárd euró

A piacok nyomában

A CzechInvest tevékenysége eredetileg főleg a gyáripari (autóipar, elektronika, repülési és űripar) projektekre összpontosult, jelenleg viszont elsősorban a K&F (technológiai központok) és a vállalkozástámogató szolgáltatások (ügyféltámogató központok, pénzügyi és számviteli szolgáltatások) területén zajló projektekre irányítja figyelmét.

A Hyundai-nál megvalósuló legnagyobb projektje keretében Moravia északi részén 1 milliárd euró értékű vadonatúj gyár épül, amely mintegy 12 000 embernek biztosít majd munkát.

Jó hírnév

A Cseh Köztársaság leghatékonyabb közvetítő szerveként ismertté vált CzechInvestnél ma már sokan tekintik az okos beruházás kiindulópontjának. De mik a CzechInvest sikerének legfontosabb tényezői?

- Az „ügyfélhez közelebb” mottó alatt az ügynökség összesen 13 regionális kirendeltséget nyitott, melyek a Cseh Köztársaság teljes területét felölelik. Ennek köszönhetően az ország valamennyi autonóm régiójában folyamatosan magas szintű szolgáltatást tudott nyújtani ügyfeleinek.
- Mindenképpen újtónak számított a ma már négy éve működő, ingyenes információs vonal létrehozása. A szolgáltatáshoz több mint 33 000 kérdés érkezett az európai támogatásokra vonatkozóan.

Alexandra Rudysarova, a CzechInvest ügyvezető igazgatója szerint: „A Cseh Köztársaság a nemzeti beruházási ösztönzők hatékony csomagját kínálja. Ügynökségünknek sikerült oly módon tovább finomítani az EU-finanszírozást, hogy az a K&F terén zajló legértékesebb projektek támogatására legyen felhasználható, a beruházók pedig mindezt örömmel fogadják.”

A kihívások leküzdése

Az egyik legnagyobb kihívást az jelentette a CzechInvest számára, hogy megteremtse a szükséges költségvetési keretet a regionális irodák új dolgozóinak felvételéhez, de végül sikerült meggyőznie a bankokat, hogy hitel formájában biztosítsák az ehhez szükséges finanszírozást. Ezután pedig minden azon múlt, hogy sikerül-e megtalálni a megfelelő személyzetet. Ez sok esetben akár hat hónapig is eltartott. A jelentkezőknek lehetőség szerint üzleti háttérrel kellett rendelkezniük, hogy jobban megértsék a magánvállalatok szükségleteit, és hogy értsenek a vállalkozók nyelvén.

Másoknak is jó példa

A regionális kirendeltségek hálózata rendkívül magas szakmai színvonalat ér el, és a 2007–2013-as új programozási időszak során is folytatja munkáját. Ebben az időszakban a fővároson kívül működő vállalatok több mint 3,6 milliárd eurós támogatásban részesülnek a vállalkozási és innovációs operatív program keretében.

Mindenképpen fennáll a lehetősége annak, hogy a megközelítés más kontextusokba és más országokba is áthelyezésre kerüljön – feltéve, hogy biztosítható a CzechInvestnél tapasztalt erős és meggyőző irányítás.

A TÉMÁRÓL BŐVEBBEN:

www.czechinvest.org

Vállalkozástámogatás a Cseh Köztársaságban

A LAHTI TUDOMÁNYOS ÉS ÜZLETI PARK

FINN „CLEANTECH” KLASZTER

A Lahti Tudományos és Üzleti Park részére 2000 és 2006 között biztosított támogatás:

855 982 euró ERFA-finanszírozás

Teljes finanszírozás összege: 1 463 179 euró

A valaha nehézipari központként ismert dél-finnországi Lahti számára óriási csapást jelentett a legnagyobb piacának számító Szovjetunió széthullása. A város által gyártott fa-, fém- és műanyagtermékek egyharmada a szovjet határon túlra készült – mikor ez véget ért, a város jóléte is hanyatlásnak indult. Az ERFA-finanszírozás támogatásának köszönhetően azonban az egykor olvasztóüzemekkel és cellulózgyárakkal tarkított városban ma virágzik a környezetbarát technológiákat alkalmazó zöld „cleantech” ipar.

2000-ben – miközben a gazdaság próbált megbirkózni a változásokkal – a régió munkanélküliségi aránya még 12% körül ingadozott.

A park jelenleg 120 vállalatnak, egy öt egyetemet egyesítő konzorciumnak és több állami fejlesztési szervezetnek ad otthont. De vajon hogyan kezdődött mindez?

A siker titka

A régió fejlesztési stratégiájának egyik fő célja az volt, hogy növelje és előmozdítsa a vállalatok vonzerejét és versenyképességét. Mindezt kétféle megközelítéssel igyekezett biztosítani: a kkv-k fejlesztése és az ilyen vállalatok működési környezetének javítása, valamint az új technológiák és a képzés támogatása útján. Ezen a ponton vált igazán meghatározóvá az ERFA-tól kapott segítség. Az említett prioritás részeként az ERFA támogatást biztosított

az érintett vállalatok környezeti projektjeihez, melynek célja elsősorban az volt, hogy az innováción keresztül járuljon hozzá az üzletfejlesztéshez, valamint a versenyképesség és a foglalkoztatás javításához. A támogatás emellett a nemzetközi kapcsolatok megerősítésére is kiterjedt.

Időközben a város földrajzi fekvése is előtérbe került – a számos kutatási lehetőséget kínáló Vesijärvi tónak köszönhetően a régió joggal számíthatott a tudományos körök érdeklődésére, 2005-ben pedig regionális innovációs rendszer létrehozása jelentett további előnyt Lahti számára.

A régió gazdasági fejlesztés tekintetében pontosan meghatározott hatáskörrel rendelkezett. Minden regionális tanács a regionális programban foglaltak szerint határozta meg a specifikus kulcsterületekre irányuló projektekre elkülönített összegeket, és e paraméterek alapján dolgozta ki azok hosszú távú stratégiáját. A Päijät-Häme régió ennek köszönhetően a régió erősségeire összpontosíthatta intézkedéseit.

A parkban

A környezeti technológia élvonalába tartozó Tudományos és Üzleti Park egyfajta találkozóhelyként egyesíti a környezetkutatást és az e téren folyó oktatási és üzleti tevékenységet. A Park koordinálja a „cleantech” klasztert, amely főleg az újrahasznosítás, az anyaghatékonyság, az energiahatékonyság és a víztisztítás terén rendelkezik kiemelkedő tapasztalattal.

Az egyetemek, vállalatok, fejlesztési szervezetek, finanszírozási szervezetek és önkormányzatok egymással együttműködve biztosítanak olyan szolgáltatásokat és projekteket, melyek teljes egészében a tevékenységek koordinálását végző vállalatok igényei szerint kerülnek kidolgozásra. A tulajdon 12%-a magánkézben van.

Az együttműködő felek mind az asztalra teszik a pénzüket. A Park forgalma 2009-ben 7,2 millió euró volt, melyből körülbelül 0,9 millió euró (12%) ERFA-finanszírozásból származott, 2,7 millió eurót más közintézmények (minisztériumok, Tekes stb.) és az ESZA biztosítottak, 1,5 millió euró magánfelektől, és 2,1 millió euró az önkormányzatoktól (főleg a Lahti városi önkormányzattól) érkezett.

A jövőért dolgozva

A szakértelem megerősítésére fektetett folyamatosan nagy hangsúlynak köszönhetően az újrahasznosítás és a hulladékkezelés ma már a régió „cleantech” tevékenységének több mint 50%-át teszi ki, és az anyaghatékonyság és a hagyományos iparágakon belüli zárt láncú folyamatok növekvő fontossága egyértelműen igazolta, hogy az ERFA nem ok nélkül fordít kivételes figyelmet erre a területre.

A Lahti Tudományos és Üzleti Park Finnország vezető technológiai központjává vált. A „cleantech” klaszter számos erősen fejlődő, nemzetközi céget vonzott a régióba. 2006-ban a Park 70 már működő vállalatot, 41 kezdő vállalkozást és mintegy 200 aktív vállalati partnert számlált. 2005 és 2007 között több mint 30 millió euró került beruházásra, és 170 új munkahely jött létre a régióban.

A TÉMÁRÓL BŐVEBBEN:

<http://www.lahtisbp.fi/en>

Az új üzleti parkban a környezet az első

A NŐK ÉS A HELYI GAZDASÁG IGÉNYEINEK ÖSSZEEGYEZTETÉSE SALZBURGBAN

Egy olyan régióban, melynek 15 polgármestere között egyetlen nő sincs, a regionális esélyegyenlőségi projektmenedzser munkája meglehetősen nagy kihívásnak ígérkezett. Mióta azonban Andrea Schindler-Perner nyolc évvel ezelőtt munkába állt, a vidéki területeket felölelő osztrák Lungau régióban sok minden változott.

2002-es kinevezésekor gyakorlatilag nem léteztek olyan lehetőségek, melyek megkönnyíthették volna a nők számára a munka és a család közötti egyensúly megteremtését (pl. egész napos gyermekfelügyelet). Az ebből az időszakból származó adatok jól tükrözik e hiányt: az édesanyáknak kevesebb mint a fele dolgozott, és munkája során több mint 30%-kal kevesebbet keresett, mint a férfiak, az egyetemet végzett nőknek pedig több mint 80%-a elhagyta a régiót.

Andrea Schindler-Perner – Európai Regionális Fejlesztési Alaptól (ERFA) származó társfinanszírozással megteremtett – funkcióját e helyzet megváltoztatása érdekében hozták létre.

„A kezdet nagyon nehéz volt” – emlékszik vissza. „Én voltam az egyetlen nő a férfi döntéshozók között, és politikai hatalom, személyzet és költségvetési keret nélkül kellett munkához látnom.” De nem csak a patriarkális rend jelentett kihívást; jele sem volt annak, hogy bárkiben is tudatosult volna a nemek közötti egyenlőség érvényesítésének fontossága.

Andreának azonban szilárd elhatározása volt, hogy változtat a helyzeten. Miután diplomája megszerzését követően visszatért a Lungau régióba, két gyermek édesanyjaként maga is megtapasztalhatta, hogy mennyire nehéz összeegyeztetni a munkát és a családot: „Ha édesanyám és a férjem nem segített volna, nem tudtam volna itt maradni.”

„Pagitsch Kinderland” – egész napos, vállalaton belüli gyermekfelügyelet az év minden munkanapján

A Pagitsch építőipari cég óvodájának létrehozásához Andrea Schindler-Perner számára elsősorban az jelentette az ösztönzést, hogy saját tapasztalatból tudta, hogy mennyire nagy szükség van a gyermekfelügyeletre. Az akkor mintegy 160 dolgozót foglalkoztató, és gyorsan fejlődő vállalat a regionális szinten egyre növekvő munkaerőigénynek kielégítéséhez szükséges női jelentkezők felkutatásához kért tőle segítséget. A megfelelő gyermekfelügyeletet fontos ösztönzőként megjelölő felmérést követően került aztán sor a „Pagitsch Kinderland” kísérleti projekt beindítására.

Az ERFA-hozzájárulásból és nemzeti forrásokból társfinanszírozott „Kinderland” 2006-ban nyitotta meg kapuit, ezzel az év tizenkét hónapjában, a hét hat napján és maximum 16 fős csoportokban szakképzett felügyeletet biztosítva a 2 és 14 év közötti gyermekeknek. A nyitvatartási idő a dolgozó szülők igényeihez igazodik.

„PAGITSCH KINDERLAND” – FINANSZÍROZÁS

- Teljes projektköltségvetés egy évre (2006): 105 000 euró
- ERFA-hozzájárulás: 47 250 euró (45%)
- Egyéb finanszírozási források:
Salzburgerland: 15 750 euró

Az eredetileg egy csoporttal indult kezdeményezés olyan nagy sikernek örvendett, hogy 2008-ban egy második csoport is beindult. A Pagitsch cég pedig csak 2009-ben 11 gyermekes anyát vett fel.

A projektet Salzburgerland és az osztrák Szövetségi Gazdasági Minisztérium is több díjjal jutalmazta az esélyegyenlőség és a vállalatok társadalmi felelősségvállalásának előmozdításáért.

„Lungauer Frauen Netzwerk” – a nők pozícióját megerősítő hálózat

Felismerve, hogy a nemek közötti egyenlőség érvényesítése iránt elkötelezett nők közötti hálózatépítés hasznos lehet, Andrea Schindler-Perner találkozók szervezésébe kezdett: így született meg a „Lungauer Frauen Netzwerk”. Egy éves intenzív előkészítő munkát követően a hálózat sikerrel igényelt finanszírozást a LEADER+ kezdeményezés keretében.

A hálózatnak sikerült eseményeken, továbbképzéseken, információcserén és rendszeres sajtójelenlétben keresztül megerősíteni a nők döntéshozó folyamatokban vállalt szerepét, és felhívni a figyelmet a nemi vonatkozású kérdésekre.

LUNGAUER FRAUEN NETZWERK – FINANSZÍROZÁS

- Teljes projektköltségvetés három évre (2003–2006): 39 000 euró
- EMOGA-hozzájárulás: 20 670 euró (53%)

A jövő útja

A salzburgi esettanulmány azt igazolja, hogy a nemi perspektíva minden politikán és a politika különböző szakaszain belüli alkalmazása pozitívan befolyásolhatja a regionális fejlesztést, feltéve, ha mindezt erős politikai elkötelezettséget vállaló esélyegyenlőségi szervezetek létrehozása támasztja alá. A régió nem azért ért el jelentős eredményt a nemek közötti egyenlőség terén, mert az horizontális prioritás volt, hanem elsősorban azért, mert a kérdésben illetékes végrehajtó szervet (két esélyegyenlőségi projektgazda) hozott létre.

Arra a kérdésre pedig, hogy vajon elégedett-e az eddig elért eredményekkel, Andrea Schindler-Perner válasza a következő volt: „Jó irányban haladunk, de még hosszú út áll előttünk.” Ahhoz, hogy a régióban valósággá váljon az esélyegyenlőség, hosszú távú elkötelezettségre van szükség.

A TÉMÁRÓL BŐVEBBEN:

- <http://www.lungauerfrauenennetzwerk.at/>
- <http://www.pagitsch.at/>